

För kännedom:
Fullmäktiges presidium
Partiernas gruppleddare
Kommunchefen
Ekonomikontoret

Kommunstyrelsen

Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2014

På vårt uppdrag har KPMG genomfört granskning av Luleå kommuns årsredovisning för år 2014. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Granskningen har också syftat till att ge revisorerna beslutsunderlag för att till fullmäktige lämna en skriftlig bedömning om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Resultatet av granskningen redovisas i bilagd granskningsrapport. Beträffande synpunkter från granskningen hänvisas i första hand till granskningsrapporten. Från granskningen vill vi lyfta fram följande.

Vår bedömning är att årsbokslutet i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och resultat för år 2014. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Nedan sammanfattas våra synpunkter/rekommendationer:

- Avsteg från redovisningsrekommendationer sker inte i enlighet med RKR:s (Rådet för Kommunal Redovisning) anvisningar. Avsteg motiveras inte med att avvikelserna ger en mer rättvisande bild. Istället anger man att avvikelserna sker av praktiska skäl.
- Den justerade soliditeten, soliditet beräknad efter att hänsyn tagits till kommunens pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulderna, uppgår för år 2014 till 32 %. I strategisk plan och budget 2015-1017 bedömer kommunen att den redovisade soliditeten kommer att minska med 27 procentenheter till år 2017. Det finns därmed risk för att den justerade soliditeten då kan vara nära noll.
- Vi rekommenderar Luleå kommun att anskaffa ett nytt anläggningsregister.
- Barn- och utbildningsförvaltningen har trots påpekande sedan 2011 ännu inte återgått till tidigare korrekta redovisningsprincip i enlighet med kommunens anvisningar. Förvaltningen ändrade 2011 på eget initiativ principen för redovisning av barnomsorgs- och fritidsavgifter för december månad och redovisade i 2011 års bokslut för låga intäkter med 4,1 Mkr.

Adress	Telefon	Telefax	E-post
c/o KPMG AB	Ordf Lars Lassinantti:	c/o KPMG AB	lars.lassinantti@telia.com
Box 139	070 – 651 78 42	0920-45 18 18	
971 04 LULEÅ	Ingegerd Mannfeldt, KPMG		
	0920-45 18 08, 070-990 41		
	45		

Förvaltningen vill nu inte återgå till korrekt princip. Avsteget från kommunens redovisningsprincip har inte avstämts med ekonomikontoret. Intäktsredovisningen släpar efter med en månad vilket inte är förenligt med god redovisningssed eftersom intäkter och kostnader inte matchas i samma period. Intäkterna bokförs således inte på rätt år i enlighet med kommunens anvisningar.

- Förbättra dokumentationen av väsentliga periodiseringsposter hos förvaltningarna.
- Fortsätta utveckla ekonomiavdelningens kvalitetssäkring av innehållet i årsbokslutet.
- Arbeta vidare för att få bättre överensstämmelse mellan posterna i resultaträkningen och huvudboken.
- Förbättra dokumentationen och underlagen till årsredovisningen *inför* revisionen

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska revisorerna bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat i årsbudgeten.

Finansiellt mål med betydelse för god ekonomisk hushållning 2014 har formulerats i strategisk plan & budget 2014-2016. Uppföljning av detta mål kommenteras i analysen för perspektivet Ekonomi i årsredovisningen. Perspektivanalysen utgör en sammanfattande bedömning av hur nämnder och bolag har bidragit till att målen har uppnåtts.

Vi konstaterar att kommunen har uppnått resultatmålet för 2014.

Finansiella mål med betydelse för ekonomisk hushållning 2014 har också formulerats i ekonomiperspektivet i kommunstyrelsens styrkort för 2014. Vad gäller det andra målet inom perspektivet Ekonomi har vi inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i årsredovisningen. Båda målen uppnås.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i årsredovisningen är förenligt med kommunens finansiella mål för 2014.

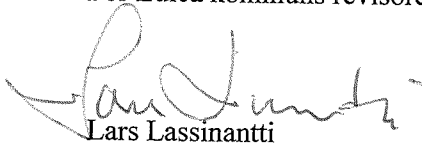
Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning har formulerats i kommunstyrelsens styrkort inom perspektiven samhälle, medarbetare och service.

Uppföljning av dessa mål kommenteras i analyserna för perspektiven i årsredovisningen. Perspektivanalyserna utgör en sammanfattande bedömning av hur nämnder och bolag bidrar till att målen uppnås.

Enligt redovisningen i årsredovisningen har 5 av 7 (71 %) mål avseende verksamheten i kommunstyrelsens styrkort uppnåtts under 2014 medan resterande två mål för verksamheten har uppnåtts delvis. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i årsredovisningen.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i årsredovisningen till största delen är förenligt med de av fullmäktige beslutade verksamhetsmålen för 2014.

För Luleå kommuns revisorer

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lars Lassinantti', written over the printed name.

Lars Lassinantti
Ordförande

Luleå kommun

Granskning av årsbokslut och
årsredovisning 2014

Audit
KPMG AB
20 mars 2015
Antal sidor: 20

Innehåll

1.	Slutsatser	1
1.1	Räkenskaperna och årsredovisningen	1
1.2	Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål	1
2.	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte och mål	2
2.3	Avgränsning	2
2.4	Revisionskriterier	2
2.5	Ansvarig styrelse	3
2.6	Genomförande och metod	4
2.7	Projektorganisation	4
2.8	Rapportutformning	4
3.	Årsredovisningen	4
3.1	Om efterlevnaden av gällande redovisningsrekommendationer	5
3.2	Förvaltningsberättelsen	5
3.2.1	Kommunens förvaltningsberättelse	5
3.2.2	Nämndernas och bolagens verksamhetsberättelser	6
3.3	Resultaträkning	6
3.4	Balansräkning	6
3.5	Kassaflödesanalys	6
3.6	Sammanställd redovisning	6
3.7	Noter med redovisningsprinciper	7
4.	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	8
4.1	Externa krav	8
4.2	Mål i årsbudgeten	8
4.3	Uppföljning av finansiella mål	8
4.4	Uppföljning av mål för verksamheten	10
5.	Rättvisande bild av resultat och ställning	11
5.1	Externa krav	11
5.2	Interna krav	11
5.3	Resultaträkning	12
5.3.1	Nyckeltal	12
5.3.2	Utfall på nämndnivå	13
5.3.3	Ej rättade fel (Summary of audit differences)	13
5.4	Balansräkning	14
5.4.1	Nyckeltal kommunen	14
5.4.2	Materiella anläggningstillgångar	15
5.4.3	Kundfordringar	16
5.4.4	Varulager	16
5.4.5	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16

5.4.6	Eget kapital	17
5.4.7	Avsättningar	17
5.4.8	Övriga kortfristiga skulder	18
5.4.9	Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	18
5.4.10	Övriga noteringar	18
5.5	Sammanfattning	19

1. Slutsatser

Vi har av Luleå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslutet och årsredovisningen för räkenskapsåret 2014. Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

1.1 Räkenkaperna och årsredovisningen

Vår bedömning är att årsbokslutet, med förbehåll för redovisningen av försäljning av tomträtter, i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och resultat för år 2014. Vi hänvisar till avsnitt 5.5 för en sammanfattning av våra synpunkter/förbättringsområden. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

1.2 Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska revisorerna bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat i årsbudgeten.

Finansiellt mål med betydelse för god ekonomisk hushållning 2014 har formulerats i strategisk plan & budget 2014-2016. Där finns angivet att kommunstyrelsen i sitt styrkort under ekonomiperspektivet formulerat *ett* finansiellt målområde av betydelse för god ekonomisk hushållning som avser årsbudgeten 2014. Målområdet 2014 är att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/ekonomiska mål, vilket innebär att kommunen ska ha en ekonomi i balans vilket kan tolkas som att resultatet för kommunen 2014 skall vara större än 0.

Finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning 2014 har också formulerats i ekonomiperspektivet i kommunstyrelsens styrkort för 2014:

- Mål för att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/ ekonomiska mål
- Mål för att öka fokus på långsiktig effektivitet

Uppföljning av det målområde som också anges i årsbudgeten, kommenteras under rubriken "God ekonomisk hushållning" i avsnittet "Finansiell analys". Där anges att målet uppnåddes eftersom resultatet blev 24,5 Mkr.

Bedömning av de två målområdena i ekonomiperspektivet i kommunstyrelsens styrkort kommenteras i analysen för perspektivet ekonomi i styrkortet. Båda målen bedöms ha uppnåtts under året. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i årsredovisningen.

Kommunens finansiella målområde av betydelse för god ekonomisk hushållning som avser årsbudgeten 2014 har uppnåtts. Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i årsredovisningen är förenligt med kommunens finansiella målområde av betydelse för god ekonomisk hushållning som avser årsbudgeten 2014.

Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning har formulerats i kommunstyrelsens styrkort inom perspektiven samhälle, medarbetare samt service.

I kommunstyrelsens styrkort är det numera enbart målområden angivna och sedan en sammanfattande analys som ligger till grund för färgsättningen av målområdet. I nämndernas och bolagens styrkort finns sedan mål angivna för respektive målområde.

Liksom tidigare år kan vi konstatera att målen i nämndernas och bolagens styrkort till största delen är aktiviteter. Det är bara för ett fåtal mål som det finns målnivåerna angivna. Ett mål bör vara mätbart och tidsbundet. Vi noterar i Strategisk plan & budget 2014-16 att kommunstyrelsen betonar vikten av att målen ska vara specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidssatta för att förbättra målen styrbarhet.

För 2014 har 5 av 7 (71 %) målområden i kommunstyrelsens styrkort uppnåtts helt och 2 (29 %) uppnåtts delvis. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i årsrapporten men vill dock påtala svårigheten att bedöma om resultatet är förenligt med målen, då det fortfarande till stor del är aktiviteter som anges som mål i nämndernas och bolagens styrkort.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet till största del är förenligt med de av fullmäktige beslutade verksamhetsmålen för 2014.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Vi har av Luleå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsredovisningen för år 2014. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2014.

2.2 Syfte och mål

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen (KL), kommunal redovisningslag (KRL) och god redovisningssed i kommuner och landsting. Granskningen syftar också till att ge revisorerna beslutsunderlag för att lämna en skriftlig bedömning till fullmäktige om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ingår som en del i revisionsberättelsen. Bedömningen gäller både de finansiella målen och målen och riktlinjerna för verksamheten.

2.3 Avgränsning

Vår granskning har varit inriktad på väsentliga avvikelser (bedömda eller konstaterade) i årsredovisningen.

I granskningen ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter. Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

2.4 Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer

- Kommunallag och kommunal redovisningslag

- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av kommunfullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet med betydelse för god ekonomisk hushållning.

2.5 Ansvarig styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsens årsredovisning som enligt 8 kap 18 § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Faktauppgifterna i rapporten är granskade av ansvariga på ekonomikontoret.

2.6 Genomförande och metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Granskning av specifikationerna till årsbokslutet med tillhörande underlag för avstämning och verifiering av väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.
- Översiktlig analys av resultaträkningen i den mån det kan göras
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Dialog med ansvariga på kommunens ekonomikontor om iakttagelser och synpunkter

2.7 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Johanna Sandberg Rova, Erik Björnfot, Anna Johansson, Kristian Damlin och Ingegerd Mannfeldt under februari och mars 2015.

2.8 Rapportutformning

I rapporten har vi genomgående valt att använda ordet krav som ett gemensamt begrepp för såväl lagregler, övrig normgivning som för interna styrdokument m m.

Rapporten skrivs i avvikelseform, vilket innebär att i huvudsak förhållanden som vi anser bör uppmärksammas eller bli föremål för åtgärder redovisas.

Syftet med rapporten är främst att den ska utgöra ett underlag för kommunrevisorernas granskning av kommunens årsredovisning och den lagstadgade avrapporteringen till fullmäktige. Även andra väsentliga förhållanden som framkommit vid vår granskning och som vi bedömer kan ha betydelse för kommunrevisorernas bedömningar och uttalanden kommenteras. Dessutom är avsikten att rapporten ska sammanfatta våra väsentligaste förslag till åtgärder för fortsatt utveckling av kommunens årsredovisning och redovisningsrutiner.

3. Årsredovisningen

Enligt redovisningslagen och kommunallagen ska årsredovisningen redogöra för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Årsredovisningen ska enligt redovisningslagen bestå av följande delar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Finansieringsanalys
- Sammanställd redovisning

Förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning får kompletteras med upplysningar i noter.

3.1 Om efterlevnaden av gällande redovisningsrekommendationer

I årsredovisningen anges under avsnittet ”Redovisningsprinciper” att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med lagen om kommunal redovisning och Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer.

I vår granskning har vi stickprovsvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med ekonomichefen och övrig ansvarig personal samt översiktlig avstämning av kommunens årsredovisning mot RKR:s gällande rekommendationer.

Av den praxisundersökning som publicerades våren 2010 framgår att det överlag finns brister i efterlevnaden i kommuners och landstings årsredovisningar. I syfte att minimera risken för detta i Luleå kommuns årsredovisning rekommenderar vi att kommunen, som en del i arbetet med att ta fram årsredovisningen, årligen gör en detaljerad avstämning mot rekommendationerna och att denna dokumenteras och bifogas bokslutdokumentationen.

Nedan sammanfattas för respektive del i årsredovisningen vår bedömning beträffande följsamhet mot gällande lagstiftning samt interna anvisningar.

3.2 Förvaltningsberättelsen

3.2.1 Kommunens förvaltningsberättelse

Det övergripande syftet med förvaltningsberättelsen är enligt redovisningslagen att ge en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet. I redovisningslagen anges i några punkter vilka upplysningar som ska lämnas. Rådet för kommunal redovisning har utgivit idéskriften Förvaltningsberättelsen – en viktig del av den kommunala årsredovisningen. Rådets idéskrifter är dock inte normerande utan har som syfte att skapa debatt och stimulera till utveckling av den kommunala redovisningen.

Investeringsredovisning är uppdelad på grupperna Verksamhetsinvesteringar, Investeringar i fastigheter och teknisk infrastruktur samt Exploateringsverksamhet. Verksamhetsinvesteringar redovisas per nämnd/KS-förvaltning och Investeringar i fastigheter specificeras på typer av fastigheter. Dessutom visas uppgifter från reviderad budget och ursprunglig budget i strategisk plan i separat kolumn. Vi noterar att försäljningspris för friköp bostadshus och industritomter redovisas på separat rad.

Från och med 2013 finns möjlighet att utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv, RUR. Det innebär att det i förvaltningsberättelsen för 2014 ska finnas en så kallad balanskravsutredning. Uppställningsformen är delvis reglerad med vad som ska definieras. Kommunens uppställningsform överensstämmer med den av Sveriges Kommuner och Landstings, SKL's, rekommenderade.

På samma sätt som tidigare ska förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för verksamhet och ekonomi uppnåts. Nytt är att man ska göra en utvärdering av den ekonomiska ställningen och dess utveckling. Luleå kommun har i sin förvaltningsberättelse analyserat den ekonomiska ställningens utveckling fram till och med 2014 men har inte lika tydligt analyserat och bedömt den framtida utvecklingen.

Vår **bedömning** är att förvaltningsberättelsen i stort innehåller de krav som redovisningslagen kräver.

3.2.2 Nämndernas och bolagens verksamhetsberättelser

Redovisningslagen reglerar inte formen för uppföljningen av den kommunala verksamheten i nämnder och bolag utan uppföljningen ingår som en del i förvaltningsberättelsen för hela kommunen. I övrigt är det kommunfullmäktige som reglerar nämndernas och bolagens uppföljning.

Liksom tidigare ska nämnderna, enligt kommunens anvisningar, utöver rapporteringen till årsredovisningen göra en egen mer omfattande verksamhetsberättelse med en enhetlig struktur. Nämnderna ska i sin egen verksamhetsberättelse under separata rubriker kommentera framtiden, resultaträkning och investeringsredovisning och bedömning av arbetet med internkontroll under året. Utöver dessa rubriker finns också möjlighet att lägga in ytterligare rubriker/innehåll om så önskas

3.3 Resultaträkning

Redovisningslagen reglerar uppställningen för resultaträkningen. Vad som i övrigt är god kommunal redovisning styrs av RKR.

Vår **bedömning** är att resultaträkningen följer de krav som redovisningslagen ställer upp.

3.4 Balansräkning

Externa krav återfinns dels i redovisningslagen, dels i de rekommendationer och anvisningar som getts ut av RKR.

Vår **bedömning** är att balansräkningen följer de krav som redovisningslagen ställer upp.

3.5 Kassaflödesanalys

Redovisningslagen reglerar att det ska finnas en finansieringsanalys som redovisar kommunens finansiering och investeringar under året. I rekommendation från RKR, reviderad under 2010, regleras också vad som är god redovisningssed vid upprättande av en finansieringsanalys.

Vår **bedömning** är att kassaflödesrapporten i årsredovisningen följer god redovisningssed.

3.6 Sammanställd redovisning

Syftet med den sammanställda redovisningen är att den ska utgöra en sammanställning av resultat och ställning för kommunen och de övriga juridiska personerna i vilken kommunen har ett *betydande* inflytande. Detta för att ge en samlad bild av kommunens åtaganden och kostnader oavsett i vilken form den bedrivs, alltså oavsett om den bedrivs i en förvaltning eller i ett bolag. Därför omfattar ofta den sammanställda redovisningen fler bolag och organisationer än vad en koncernredovisning inom bolagssfären gör där man istället har fokus på över vilka tillgångar koncernen har ett *bestämmande* inflytande.

RKR har dels sedan tidigare gett ut en rekommendation som reglerar vad som är god redovisningssed vid upprättande av sammanställd redovisning och även under 2014 kommit ut med en idéskrift om sammanställd redovisning. I RKR 8.2 ges tumregeln att *bestämmande* inflytande nås vid mer än 50 % röstinnehav och *betydande* inflytande vid mer än 20 % röstinnehav. Enligt KRL 8 § 2 ska den sammanställda redovisningen omfatta juridiska personer där kommunen har *betydande* inflytande vilket alltså innebär att redan vid 20 % röstinnehav kan en organisation ingå i den sammanställda redovisningen. Det finns dock möjlighet att göra avsteg från principen om företaget har en ringa omsättning eller balansomslutning.

Luleå kommun har valt att i sin sammanställda redovisning ta med bolag med en ägarandel på 50 % eller mer med motiveringen att övriga bolag endast har en marginell betydelse för koncernen.

För den sammanställda redovisningen i kommunen tillämpas proportionell konsolidering som innebär att endast ägda andelar av dotterföretagens resultat- och balansräkningar konsolideras till skillnad mot i bolagskoncernen där numera i enlighet med det nya redovisningsregelverket K3 full konsolidering sker. Det innebär att underkoncerner med delägda dotterbolag måste justeras innan de konsolideras in i kommunkoncernen. Någon sådan justering är inte gjort i Luleå kommuns sammanställda redovisning. Av redovisningsprinciperna framgår att orsaken till att ingen justering görs är att beloppet anses utgöra ett obetydligt värde i kommunkoncernen.

Vår **bedömning** är att den sammanställda redovisningen för Luleå kommun, förutom ovan nämnda avsteg, uppfyller redovisningslagens och den goda redovisningssedens krav.

3.7 Noter med redovisningsprinciper

Enligt redovisningslagen ska principerna för värdering av tillgångar, avsättningar och skulder anges. Vid tidigare års granskningar har vi konstaterat att tilläggsupplysningarna i Luleå kommun årsredovisning i många fall följer förslaget i RKR's idéskrift Utformning av tilläggsupplysningar 2010 – vägledning och exempel. I vissa fall hade Luleå kommun gjort ytterligare specificeringar än i förslaget. Under 2013 gav RKR ut en ny, uppdaterad, upplaga av idéskriften Utformning av tilläggsupplysningar 2013, – vägledning och exempel. I förhållande till den föregående upplagan har den nya upplagan kompletterats med exempel på tilläggsupplysningar till de finansiella rapporterna som inte behandlats i rekommendationerna.

Vad gäller redovisningsprinciper gav RKR i februari 2012 ut en information om ”Tolkning och tillämpning av avstegsregeln”. Bakgrunden är att RKR:s rekommendationer är normerande och det därför behöver klargöras i vilka situationer det kan anses vara förenligt med god redovisningssed att avvika från rekommendationer utgivna av RKR.

RKR:s bedömning är att i ytterst sällsynta fall kan kravet på rättvisande bild innebära att avsteg måste göras från råd och rekommendationer som lämnats av normgivande organ. ”Möjligheten till avsteg gäller följaktligen inte generellt utan bara undantagsvis och under exceptionella förhållanden, då en kommun eller ett landsting kan visa att en viss regel i just deras fall leder till en icke rättvisande bild. Avvikelse från rekommendationer kan följaktligen endast motiveras utifrån det övergripande syftet att redovisningen ska ge en rättvisande bild. Av upplysningen om skälen till avvikelsen bör det tydligt framgå vilket exceptionellt förhållande som föreligger samt varför det i just deras fall leder till en icke rättvisande bild. Avvikelser som inte kan motiveras utifrån det övergripande syftet att redovisningen ska ge en rättvisande bild och där exceptionella förutsättningar i det specifika fallet inte kan påvisas, är inte förenliga med god redovisningssed.”

Luleå kommun har i beskrivningen av redovisningsprinciper angivit att tre av RKR:s rekommendationer inte tillämpas, två av dem till vissa delar. Ett av dessa avsteg avser att kommunen inte tillämpar RKR:s rekommendation 11.3 vad gäller beräkning av realisationsvinster och realisationsförluster för mark med historiska anskaffningsvärden. Under 2014 har dock arbetet med att ta fram schabloniserade anskaffningsvärden genomförts och realisationsresultat är redovisade i 2014 års resultat. Resultat för åren 1990-2013 är också beräknade och har korrigerats för retroaktivt över eget kapital, se även avsnitt 5.4.1, 5.4.2 och 5.4.6.

Förklaringar har lämnats till att kommunen inte följer dessa rekommendationer men Luleå kommun har inte motiverat hur, eller att, dessa avvikelser ger en mer rättvisande bild och således, enligt vår bedömning, är inte avvikelserna i enlighet med den goda kommunala redovisningsseden.

Från och med 2013 finns möjlighet att utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv, RUR. Detta har medfört nya krav på hur, med vilka rubriker, som Eget kapital ska specificeras. Luleå kommun följer den uppställningen.

Vår **bedömning** är att årsredovisning för 2014 i allt väsentligt uppfyller de krav som redovisningslagen ställer vad gäller att ange värdering av tillgångar, avsättningar och skulder.

4. Bedömning utifrån fullmäktiges mål

4.1 Externa krav

Enligt KL ska budgeten innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. Mål och riktlinjer för verksamheten ska anges liksom finansiella mål. Dessa mål ska ha betydelse för god ekonomisk hushållning. Förvaltningsberättelsen i årsredovisningen ska innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Bedömningen gäller både de finansiella målen och målen och riktlinjerna för verksamheten.

4.2 Mål i årsbudgeten

I strategisk plan & budget 2014-2016 finns angivet att kommunstyrelsen i sitt styrkort under ekonomiperspektivet formulerat ett finansiellt målområde av betydelse för god ekonomisk hushållning som avser årsbudgeten 2014. Målområdet 2014 är att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/ekonomiska mål, vilket innebär att kommunen ska ha en ekonomi i balans vilket kan tolkas som att resultatet för kommunen 2014 skall vara större än 0.

4.3 Uppföljning av finansiella mål

I ekonomiperspektivet i kommunstyrelsens styrkort finns två målområden för 2014:

- Mål för att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/ ekonomiska mål
- Mål för att öka fokus på långsiktig effektivitet

Uppföljning mål 2014

Bedömning av de två målområdena i ekonomiperspektivet i kommunstyrelsens styrkort kommenteras i analysen för perspektivet ekonomi i styrkortet.

Kommunens bedömning är att målområdet ”Mål för att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/ ekonomiska mål” har uppnåtts. Nämnderna har en positiv avvikelse mot budget, +31,9 Mkr. Skatteintäkter beräknas bli lägre än budget. Men också investeringsnivåerna och pensionskostnaderna understiger budget och finansnettot visar också ett överskott jämfört med budget. Kommunen visar ett positivt resultat på 24,5 Mkr vilket överstiger reviderad budget med 75,2 Mkr. I det resultatet ingår dock även reavinst, med 34,6 Mkr och en återbetalning från Luleå Energi om 18,2 Mkr.

Även för målområdet ”Mål för att öka fokus på långsiktig effektivitet” är bedömningen att målet har uppnåtts. Målområdets fokus har breddats från enbart kostnadseffektivitet till att även omfatta verksamhetseffektivitet och är därigenom ett målområde som inte enbart är finansiellt. Enligt kommentarerna har nämnderna och bolagen bland annat fokuserat på köptrohet, resursfördelningsmodeller, drift och underhållsplaner.

Uppföljning av ett av målområdena, ”Mål för att bedriva verksamheten inom angivet kommunbidrag/ ekonomiska mål”, det målområde som också anges i årsbudgeten, kommenteras under rubriken ”God ekonomisk hushållning” i avsnittet ”Finansiell analys”. Där anges att målet uppnåddes eftersom resultatet blev 24,5 Mkr.

Långsiktiga finansiella mål

I strategisk plan & budget 2014-2016 anges också nedanstående långsiktiga finansiella mål som fastställts i kommunfullmäktiges policy för god ekonomisk hushållning:

- en balanserad budget- och flerårsplan utan skattehöjning
- årsresultatens andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 2 %
- nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag bör ej överstiga 10 %
- soliditeten ska vara oförändrad

Enligt beskrivningen är ”bedömningen att det med nuvarande ekonomiska förutsättningar endast är möjligt att nå det första av dessa mål under planeringsperioden.”

Uppföljning mot de långsiktiga finansiella målen redovisas i separat avsnitt ”God ekonomisk hushållning” i årsredovisningen, med uppföljning dels mot utfall 2013, dels mot strategisk plan 2014-2016. Se sammanställning nedan.

<i>Mål</i>	<i>Långsiktigt mål</i>	<i>Utfall 2014</i>	<i>Mål 2015-2017</i>
Resultatbudget och fler-årsplan	I balans och utan skattehöjningar	+24,5 Mkr	I balans
Årsresultatets andel av skatter och statsbidrag	Minst 2 %	0,6%	0,1 % 1)
Nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag	Ej överstiga 10 %	12%	18 % 1)
Soliditet	oförändrad	66,7%	-27 procentenheter 2)

1) Uppgifterna avser snitt för åren 2015-2017 enligt strategisk plan & budget 2015-2017

2) Uppgiften avser år 2017 enligt strategisk plan & budget 2015-2017 jämfört med utfall 2014

Som framgår ovan beräknas kommunen inte nå tre av de fyra långsiktiga finansiella målen under planeringsperioden 2015-2017. Två av målen uppnås dock under 2014.

Kommentar

Vi konstaterar att kommunen har uppnått resultatmålet för 2014.

Kommunens finansiella målområde av betydelse för god ekonomisk hushållning som avser årsbudgeten 2014 har uppnåtts. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i årsredovisningen.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i årsredovisningen är förenligt med kommunens finansiella målområde av betydelse för god ekonomisk hushållning som avser årsbudgeten 2014.

4.4 Uppföljning av mål för verksamheten

Uppföljning av **kommunstyrelsens mål för 2014** redovisas i form av ett styrkort och analyser för respektive perspektiv. Dessa utgör en sammanfattande bedömning av hur nämnder och bolag bidragit till att kommunstyrelsen uppnått målen för 2014. Analyserna är grundade på kommentarer som nämnder och bolag rapporterat in om aktiviteter som bidrar till att kommunstyrelsens mål uppnåtts.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att av de 7 målen i kommunstyrelsens styrkort (exklusive Ekonomiperspektivet) har 5 mål uppnåtts (71 %) och 2 mål har uppnåtts delvis under 2014. I delårsrapporten per 2014-08-31 var bedömningen att 5 mål skulle uppnås och att 2 mål uppnås delvis.

Uppföljning av **nämndernas och bolagens mål** redovisas i separata avsnitt i årsredovisningen. Uppföljningen innefattar nämndens/bolagets styrkort med färgsättning av varje mål. I nämndens egen verksamhetsberättelse redovisas en mer utförlig analys av måluppfyllelsen i styrkortet, i enlighet med kommunens anvisningar.

Kommentar

I kommunstyrelsens styrkort är det numera enbart målområdena angivna och sedan en

sammanfattande analys som ligger till grund för färgsättningen av målområdet. I nämndernas och bolagens styrkort finns sedan mål angivna för respektive målområde.

Liksom tidigare år konstaterar vi att målen i till största delen är aktiviteter som saknar angivna målnivåer. Ett mål bör vara mätbart och tidsbundet. I Strategisk plan & budget 2014-2016 framgår i avsnittet Styrkortets uppbyggnad att ”I syfte att förbättra målen styrbarhet i nämndernas styrkort har kommunstyrelsen betonat vikten av att målen ska vara: specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidsatta. Målen ska uttrycka förväntat resultat kopplat till en aktivitetsplan som stöd för den löpande uppföljningen och för att säkerställa att målen förverkligas.”

Som framgår ovan har 71 % av målområdena uppnås helt och 29 % uppnåtts delvis under 2014. Vi har inte funnit skäl att göra någon annan bedömning än den som görs i årsrapporten men vill dock påtala svårigheten att bedöma om resultatet är förenligt med målen, då det fortfarande till stor del är aktiviteter i styrkortet.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsrapporten, att resultaten i årsrapporten till största del är förenligt med de av fullmäktige beslutade verksamhetsmålen för 2014.

5. Rättvisande bild av resultat och ställning

5.1 Externa krav

De externa kraven finns i redovisningslagen samt i rekommendationer och information från RKR. RKR har också under hösten 2014 kommit ut med en ny rekommendation nr 23 Bestämmelser om löpande bokföring etc. med tillhörande vägledning som är ett samlat dokument över bland annat när och hur den löpande bokföringen ska upprättas, anläggningsregister, räkenskapsinformation, systemdokumentation och behandlingshistorik.

5.2 Interna krav

Kommunens interna krav framgår av bokslutsanvisningarna som ska ses som ett komplement/förtydligande till redovisningslagen.

Under avsnittet Bokslutsanvisningar behandlas bl.a. rutiner och principer för leverantörsfakturer, ankomstregistrering och periodiseringar.

5.3 Resultaträkning

5.3.1 Nyckeltal

Kommunen

Belopp i mkr	Utfall 2014	Budget 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Utfall 2011
Verksamhetens nettokostnader	3 881	3 943	3 704	3 586	3 462
<i>Förändring i % jämfört med föregående år</i>	<i>4,8%</i>	<i>6,5%</i>	<i>3,3%</i>	<i>3,6%</i>	<i>1,0%</i>
Skatteintäkter och statsbidrag	3 901	3 907	3 806	3 652	3 572
<i>Förändring i % jämfört med föregående år</i>	<i>2,5%</i>	<i>2,7%</i>	<i>4,2%</i>	<i>2,2%</i>	<i>2,1%</i>
Finansnetto	5	-15	-17	25	-8
Resultat	25	-51	85	91	102
Verksamhetens nettokostnad inkl finansnetto i relation till skatteintäkter och statsbidrag	99%	101%	98%	98%	97%

Budget avser reviderad budget för 2014.

Nedan kommenteras större poster till jämförelsen med föregående år:

- Till skillnad mot 2013 och 2012 så har under 2014 ingen återbetalning av premier från AFA erhållits.
- I årets resultat ingår reavinster om 34,6 Mkr varav 30,8 avser försäljning av tomträtter.
- Under året har kommunen också fått en återbetalning från Luleå Energi om 18,2 Mkr som ingår som en intäkt i årets resultat.
- Årsprognosen enligt delårsrapporten per 2014-08-31 visade ett underskott på -32,3 Mkr.

Kommunkoncernen

Belopp i mkr	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Utfall 2011
Resultat efter finansiella poster	158	194	217	196
Nettokostnader i relation till skatteintäkter och bidrag, %	94%	91%	90%	92%

Resultatet för kommunkoncernen är 48,1 Mkr lägre än föregående år. Hela minskningen förklaras av det försämrade resultatet för kommunen.

5.3.2 Utfall på nämndnivå

Nämndernas driftredovisningar redovisar följande avvikelser i jämförelse med budget:

Nämnd	Budgetavvikelse (Mkr)		
	Årsbokslut 2014-12-31	Årsprognos 2014-08-31	Årsbokslut 2013-12-31
KS - Kommunledningsförvaltningen	+1,1	+1,0	+0,2
KS - Arbetsmarknadsförvaltning	+3,1	+3,3	-0,2
KS - Räddningstjänst	+0,1	+0,0	0
KS - Stadsbyggnadskontor mm	+10,2	+8,9	+2,3
Barn- och utbildningsnämnden	+4,7	+0,2	+1,9
Socialnämnden	+5,3	+0,0	-19,4
Fritidsnämnden	+0,9	+0,4	+0,4
Kulturnämnden	+5,0	+3,0	0
Miljönämnden	+0,9	+0,0	+0,4
Tekniska nämnden	-0,5	-4,4	-1,0
Hamnstyrelsen	+0,0	+0,0	+4,3
Övriga nämnder	+1,1	+0,2	+0,3
Totalt	+31,9	+12,9	-10,8

I tabellen ingår inte budgetavvikelse avseende finansförvaltning, dvs. skatter och statsbidrag, pensioner, löneskuld, arbetsgivaravgifter samt finansiella poster.

5.3.3 Ej rättade fel (Summary of audit differences)

Vid vår granskning har vi konstaterat följande väsentliga fel i resultatet per 2014-12-31 vilka inte rättats i årsbokslutet. Felen kommenteras närmare under respektive rubrik nedan.

Post i balansräkningen	Kommentar	Resultatpåverkan (tkr)
Interimsfordringar	BUF har inte periodiserat december månads avgifter 2014 utan låter december månads avgifter 2013 ingå bland intäkterna	Finns ingen beräkning av avvikelser i år. År 2011 uppgick december månads avgifter till 4,1 Mkr
Interimsfordringar/kostnader	Ej periodiserade förutbetalda kostnader, Tillväxtkontoret	688 tkr borde fordringsförts förts och årets kostnader reducerats med samma belopp
Nettoeffekt på resultatet		Finns ingen beräkning av totala avvikelser

5.4 Balansräkning

5.4.1 Nyckeltal kommunen

Belopp i mkr	2014	2013	2012	2011	2010
Balansomslutning	6 014	5 756	5 431	5 109	4 845
Redovisat eget kapital	4 009	3 796	3 711	3 619	3 517
Eget kapital reducerat med ansvarförbindelse pensioner	1 953	1 646	1 689	1 595	1 685
<i>Soliditet redovisad</i>	67%	66%	68%	71%	73%
<i>Soliditet med hänsyn till de pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulder</i>	32%	29%	31%	31%	35%
Omsättningstillgångar (inkl lager)	369	463	491	529	351
Kortfristiga skulder	1 479	1 445	1 435	1 222	1 019
<i>Balanslikviditet</i>	25%	32%	34%	43%	34%

Det relevanta egna kapitalet för kommunen är eget kapital justerat med de pensionsförpliktelser som inte redovisas som skulder.

Det redovisade egna kapitalet har ökat, netto, med 212,8 Mkr under året. Ökningen består av årets resultat om 24,5 Mkr och retroaktiv korrigering av realisationsvinster vid försäljning av tomträtter under åren 1990 – 2013 om totalt 188,3 Mkr som korrigerats mot eget kapital.

Det justerade egna kapitalet har ökat med 306,7 Mkr vilket förutom ovan nämnda förklaring också beror på att ansvarförbindelsen minskat, netto på grund av utbetalningar av pension till nuvarande pensionärer.

Noterbart är dock att den justerade soliditeten, efter hänsyn till de pensionsförpliktelser som inte redovisas som skulder uppgår till 32 % 2014. I strategisk plan och budget 2015-2017 bedömer kommunen att den redovisade soliditeten kommer att minska med 27 procentenheter till år 2017 då den beräknas uppgå till 49 %. Det finns med andra ord risk för att den justerade soliditeten, med hänsyn till pensionsförpliktelser som inte redovisas som skulder, då kan bli negativ.

5.4.1.1 Balanskrav och resultatutjämningsreserv

Från och med 2013 kompletterades lagstiftningen om god ekonomisk hushållning bland annat med nya möjligheter att utifrån reglerna om balanskravet utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv, RUR. Det infördes också regler om att i förvaltningsberättelsen upprätta en så kallad balanskravsutredning och kraven på hur eget kapital i balansräkningen ska specificeras förändrades, se även avsnitt 3.2.2 och 3.7. RUR är en delpost som ingår under eget kapital.

Kommunens resultatutjämningsreserv uppgick vid ingången av 2014 till 202,5 Mkr. Eftersom årets resultat i den så kallade balanskravsutredningen ska reduceras för eventuella realisationsvinster så blir kommunens resultat för 2014 då negativt (24,5 Mkr – 34,6 Mkr = - 10,1 Mkr). Det innebär att 10,1 Mkr av RUR används under 2014 för att i balanskravsutredningen uppnå ett nollresultat.

5.4.2 Materiella anläggningstillgångar

Från och med 2014 gäller RKR:s rekommendation nr 11,4 Materiella anläggningstillgångar där krav på komponentavskrivning ställs. Vi noterar att Luleå kommun avseende nya investeringar tillämpar en sådan uppdelning. Vi rekommenderar kommunen att även, i enlighet RKR:s informationsskrift Övergång till komponentavskrivning, tillämpa en sådan uppdelning på relevanta befintliga anläggningstillgångar.

Årets investeringar upp går till 538,9 Mkr. Reducerat för erhållna försäljningsintäkter från framförallt försäljning av tomträtter uppgår investeringarna, netto, till 494,4 Mkr. Större investeringar avser bland annat 79,8 Mkr Östra länken, 15,6 Mkr fortsatta investeringar i Gäddviks vattenverk, 26,8 biogasanläggning Uddebo och 13,9 fortsatta investeringar i Luleå Energi Arena.

Under året har den tidigare hamnförvaltningen ombildats till bolag vilket inneburit att Luleå kommun sålt förvaltningens anläggningstillgångar till bolaget till ett bokfört värde om 100,7 Mkr.

Under året har erhållna investeringsbidrag ökat, netto, med 49,4, Mkr. Årets investeringsbidrag avser främst väg 968, Bergvikens vård- och omsorgsboende, Karlshälls sanering och Södra Hamnplan.

Försäljning av materiella anläggningstillgångar, bland annat tomträtter

Vi har i några år noterat att inkomster från försäljningar av bland annat tomträtter redovisats som en minskning av årets investeringar och därigenom minskat det bokförda värdet av tillgången bostadsmark. Resultat från försäljningarna har inte beräknats och redovisats i kommunens resultaträkning. Vår bedömning har varit att det funnits risk att redovisningen därmed inte gett en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

Vi har därför kunnat konstatera att kommunens redovisning inte följt de normer som beskrivs i RKR:s idéskrift Redovisning av kommunal markexploatering – en praktisk vägledning. Resultat från försäljning av tomträtter bör beräknas och redovisas över kommunens resultaträkning.

Under året har schablonvärden för tomträtter tagits fram enligt särskild beräkning. Det har inneburit att årets försäljningar redovisats med en realisationsvinst om 30,8 Mkr som intäktsförts i årets resultat.

Det har också inneburit att realisationsresultat för försäljningar mellan åren 1990 – 2013 kunnat beräknas och uppgår till 188,3 Mkr. Detta belopp har bokförts mot eget kapital för att på så sätt justera tidigare års resultat med motsvarande belopp, se även avsnitt 5.4.6 och 5.4.1.

Kommunstyrelsen anger i sitt svar 2014-01-13 avseende granskningsrapporten över delårsrapporten 2013-08-31 att arbetet med en uppdelning av mark i schablonvärden har påbörjats men kan inte slutföras utan statsbyggnadskontorets hjälp.

Systemstöd

Vi rekommenderar fortsatt Luleå kommun att se över om ett nytt anläggningsregister bör anskaffas. Detta dels för att kunna säkerställa att de nya redovisningsreglerna avseende komponentavskrivning på ett tillförlitligt sätt kan följas. Men också för att få ett bättre stöd för en korrekt redovisning av utrangeringar, försäljningar och nedskrivningar.

5.4.3 Kundfordringar

Vid bedömning av osäkra kundfordringar har kommunen som princip att reservera alla fordringar som är förfallna med mer än 13 månader. Utöver den reserveringen så göra varje förvaltning en individuell genomgång av utestående fordringar som är förfallna med mindre än 13 månader. Detta medför att även fordringar under 13 månader kan bedömas som osäkra. Årets reservering av osäkra kundfordringar uppgår till 6,5 Mkr (6,6 Mkr) och bedöms rimliga mot föregående år.

5.4.4 Varulager

Som varulager redovisas olika typer av förråd till tekniska förvaltningen, växthuset samt socialförvaltningen. Förrådet till tekniska förvaltningen avser produkter avsedda för dagligt arbete och reparationer. Dessa internfaktureras dock vid uttag och bedöms då uppfylla kravet för att betecknas varulager. De två övriga förråden internfaktureras inte utan avser material för dagligvarande verksamhet och mer korrekt vore därför att kostnadsföra inköpen direkt som förnödenheter. Posterna är dock inte av väsentligt belopp.

5.4.5 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Periodiseringsgranskning har utförts av ankomstregistrerade per 2014-12-31 med beloppsgräns 500 tkr. Vi har funnit en leverantörsfaktura om 688 tkr som avser 2015 och således borde fordringsförts som en förutbetald kostnad, se avsnitt även 4.7.3. Inga övriga avvikelser har identifierats vid periodiseringsgranskningen.

Barnomsorgs- och fritidsavgifter

Barn- och utbildningsförvaltningen har trots påpekande sedan 2011 ännu inte återgått till tidigare korrekta redovisningsprincip i enlighet med kommunens anvisningar. Förvaltningen ändrade 2011 på eget initiativ principen för redovisning av barnomsorgs- och fritidsavgifter för att slippa periodisera in avgifter varje år och ändå erhålla tolv månaders avgifter på samma kalenderår. Man har alltså sedan 2011 valt att inte periodisera intäkter för barnomsorg och fritidsverksamhet avseende december.

Det innebar att i 2011 års bokslut redovisade förvaltningen på eget initiativ endast 11 månaders avgifter vilket innebar för låga intäkter med 4,1 Mkr.

Förvaltningen vill nu inte återgå till korrekt princip med motiveringen att det då blir 13 månaders intäkter som måste redovisas, en logisk konsekvens av att man 2011 tog med enbart 11 månaders intäkter.

Enligt kommunens anvisningar för årsbokslutet 2014 ”ansvarar varje förvaltning för att intäkter och kostnader överstigande 50 000 kr periodiseras och bokförs på rätt år”. Avsteget från kommunens redovisningsprincip har inte avstämts med ekonomikontoret. Intäktsredovisningen släpar efter med en månad vilket inte är förenligt med god redovisningssed eftersom intäkter och kostnader inte matchas i samma period. Intäkterna bokförs således inte på rätt år i enlighet med kommunens anvisningar.

Övrigt

Vad gäller periodiseringsposter hos förvaltningarna är det i vissa fall svårt att härleda periodiseringar mot underlag t ex för olika projekt där statliga medel erhålls. Det framgår inte alltid vilket underlag som hör till vilket belopp. Vidare bifogas inte alltid fakturaunderlag från förvaltningarna

över kostnader som periodiseras. En generell notering är att det även kan vara svårigheter att ur underlaget hitta det periodiserade beloppet, själva beräkningen, och den information som styrker att posten ska periodiseras. I många fall utgör fortfarande endast bokföringsordrar eller excelspecifikationer underlag på beloppen som skall periodiseras, vilket inte är tillräcklig dokumentation.

Avseende periodiserade intäkter/kostnader i projekt anser vi att följande uppgifter alltid ska framgå; belopp avseende erhållna bidrag/medel med tillhörande underlag/beslut på att beloppet har utbetalats eller kommer att utbetalas, specifikation över nedlagda kostnader i projektet till och med bokslutsdag samt vilken period projektet sträcker sig över.

Vi vill dock betona att det är för kommunen väsentliga belopp som förvaltningarna bör lägga vikt vid att specificera med underliggande dokumentation.

I förekommande fall där det är stora avvikelser i de periodiserade posterna i jämförelse mot föregående år bör de olika förvaltningarna bifoga förklaringar till dessa avvikelser. I annat fall bör ekonomikontorets personal efterfråga detta då det krävs för att kunna göra en rimlighetsbedömning av posten.

5.4.6 Eget kapital

Utöver årets resultat har kommunens egna kapital har under året ökat med 188,3 Mkr på grund av retroaktiv korrigering avseende realisationsresultat för försäljningar av tomträtter mellan åren 1990 – 2013, se även avsnitt 5.4.1 och 5.4.2

5.4.7 Avsättningar

Pensioner

Avsättningar för pensioner redovisas enligt den blandmodell som rekommenderas av RKR. Pensionsåtagandet per 2014-12-31 har värderats enligt beräkningar från KPA. Avsättningarna, inklusive särskild löneskatt, har ökat med 16,1 Mkr.

Pensionsutfästelser som är intjänade fram till 1998 skuldförs inte i kommunens balansräkning utan redovisas som ansvarsförbindelse. Det innebär att dessa pensioner kostnadsförs först när de betalas ut. Per 2014-12-31 uppgår ansvarsförbindelsen inklusive löneskatt till 2 056,2 Mkt vilket är en minskning, netto, jämfört med föregående år med 93,8 Mkr. Utbetalningar har skett med 92 Mkr och dessa har således belastat årets resultat.

Utbetalningar av skuldförda (avsatta) pensioner under året uppgår till 6,8 Mkr enligt KPAs underlag.

Återställningskostnader för deponi

Beräkningen av Luleå kommuns framtida återställningskostnader för deponi baserar sig på det underlag som tekniska förvaltningen tog fram 2007. En översyn av värderingen gjordes i början av 2012 som dock inte föranledde någon förändring. De framtida kostnaderna har inte nuvärdesberäknats då sluttäckning enligt nuvarande tillstånd skulle börja ske från och med år 2011. Kommunen har ansökt om att få senarelägga sluttäckningen till år 2021, främst av miljöskäl, men något besked har enligt uppgift ännu inte erhållits. Deponin i Sunderbyn är färdigfylld. Från och

med år 2012 skickas avfall för deponi till Boden. Totalt har kostnader om 4 Mkr bokförts mot avsättningen under 2014.

I enlighet med RKR's rekommendation 10.1 redovisas återställningskostnaderna som en materiell anläggningstillgång med avskrivning över deponins användningsperiod. Deponin var färdig-avskriven per 2011-12-31.

Avsättning Gammelstadsviken

Köpeskillingen vid försäljning av mark till Facebook på 6 Mkr har enligt en överenskommelse mellan Luleå kommun, Länsstyrelsen, Naturskyddsföreningen och Norrbottens Ornitologiska Förening avsatts för att utveckla och restaurera Gammelstadsviken. Avsättningen har minskat med 877 tkr uppgår till 4 Mkr per 2014-12-31. Vi har dock fått underlag på nedlagda kostnader om 1,2 Mkr alltså 330 tkr mer än avsättningens förändring.

5.4.8 Övriga kortfristiga skulder

VA-avgifter

I enlighet med RKR 18 redovisas verksamhetens avgiftsuttag som överskrider självkostnaden sedan 2009 inte längre som intäkt utan skuldförs som en skuld till kunderna eftersom kommunen inte får göra vinst på den här typen av verksamhet. Skulden har sedan 2012 ökat med 18,9 Mkr och uppgår per balansdagen till 28,5 Mkr. Enligt uppgift ska medlen användas till framtida VA-investeringar bland annat nytt vattenverk som tas i drift under 2015 men också investeringar avseende kapacitetsförbättringar på befintliga VA-ledningar.

5.4.9 Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader

Övrigt

Periodiseringsgranskning har utförts på leverantörsfakturor med fakturadatum 150101 - 151231 och med beloppsgräns 500 tkr. Inga avvikelser har identifierats vid periodiseringsgranskningen. Se dock kommentarer avseende förvaltningarnas underlag till sina periodiseringsposter under avsnitt 5.4.5 ovan.

5.4.10 Övriga noteringar

5.4.10.1 *Bokslutsprocessen - kvalitetssäkring*

Under året har stora förbättringar skett avseende arbetet med att kvalitetssäkra innehållet i årsbokslutet. Fortfarande finns dock förbättringar att göra framförallt avseende underlag till periodiseringsposter, se ovan avsnitt 5.4.5 vilket ekonomikontorets personal är medvetna om. Vi rekommenderar alltså att ekonomikontoret arbetar vidare för att utveckla kvalitetssäkringen av innehållet i årsbokslutet. Man bör också rimlighetsbedöma väsentliga belopp och poster och ifrågasätta stora avvikelser från förväntade belopp så att rimliga förklaringar erhålls och dokumenteras.

Vi har de senaste åren i förväg tillställt ekonomiavdelningen ett så kallat PBC-dokument, (Prepared By Client) över vilka underlag vi samlat behöver få oss tillhanda när vi påbörjar vår revision, ungefär som en checklista. Detta avser underlag både för årsbokslutet och årsredovisningen. Framförallt avseende underlag till årsredovisningen kan vårt arbete underlättas och effektiviseras om vi erhåller underlagen i förväg, innan vi påbörjar granskningen av årsredovisningen.

För att alla tidplaner ska kunna hållas är det viktigt att eventuella kompletterande underlag som vi frågar efter och svar på våra frågor erhålls så snart som möjligt. I annat fall kan vi behöva bedöma kvarstående punkter som eventuella fel.

5.4.10.2 Resultaträkningen

Det är fortfarande svårt att avstämna resultaträkningens poster i årsbokslutet mot huvudboken och därmed göra tillförlitliga analyser och jämförelser mot tidigare perioder mera i detalj.

Vår rekommendation att ekonomikontoret arbetar vidare för att få en överensstämmelse mellan posterna i resultaträkningen och i huvudboken kvarstår således.

5.5 Sammanfattning

Vår bedömning är att årsbokslutet i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och resultat för år 2014. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Nedan sammanfattas våra synpunkter/rekommendationer:

- Avsteg från redovisningsrekommendationer sker inte i enlighet med RKR anvisningar. Avsteg motiveras inte med att avvikelserna ger en mer rättvisande bild utan man anger att avvikelserna sker av praktiska skäl.
- Den justerade soliditeten, soliditet beräknad efter att hänsyn tagits till kommunens pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulderna, uppgår 2014 till 32 %. I strategisk plan och budget 2015-1017 bedömer kommunen att den redovisade soliditeten kommer att minska med 27 procentenheter till år 2017. Det finns med andra ord risk för att den justerade soliditeten då kan vara negativ.
- Vi rekommenderar fortsatt Luleå kommun att överväga att anskaffa ett nytt anläggningsregister. Detta dels för att kunna säkerställa att de nya redovisningsreglerna avseende komponentavskrivning på ett tillförlitligt sätt kan följas. Men också för att få ett bättre stöd för en korrekt redovisning av materiella anläggningstillgångar i övrigt

Barn- och utbildningsförvaltningen har trots påpekande sedan 2011 ännu inte återgått till tidigare korrekta redovisningsprincip i enlighet med kommunens anvisningar. Förvaltningen ändrade 2011 på eget initiativ principen för redovisning av barnomsorgs- och fritidsavgifter för december månad och redovisade i 2011 års bokslut för låga intäkter med 4,1 Mkr. Förvaltningen vill nu inte återgå till korrekt princip med motiveringen att det då blir 13 månaders intäkter som måste redovisas, en logisk konsekvens av att man 2011 tog med enbart 11 månaders intäkter. Enligt kommunens anvisningar för årsbokslutet 2014 ”ansvarar varje förvaltning för att intäkter och kostnader överstigande 50 000 kr periodiseras och bokförs på rätt år”. Avsteget från kommunens redovisningsprincip har inte avstämts med ekonomikontoret. Intäktsredovisningen släpar efter med en månad vilket inte är förenligt med god redovisningssed eftersom intäkter och kostnader inte matchas i samma period. Intäkterna bokförs således inte på rätt år i enlighet med kommunens anvisningar.

- Förbättra dokumentationen av väsentliga periodiseringsposter hos förvaltningarna.
- Fortsätta utveckla ekonomiavdelningens kvalitetssäkring av innehållet i årsbokslutet.

- Arbeta vidare för att få bättre överensstämmelse mellan posterna i resultaträkningen och huvudboken.
- Förbättra dokumentationen och underlagen till årsredovisningen *inför* revisionen

Luleå dag som ovan

Johanna Sandberg Rova
Auktoriserad revisor

Ingegerd Mannfeldt
Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig